

בחירת כנות בינוניות חוות מתתיהו - קוד מחקר 30

דוח סופי למועצת הצמחים 2017

ישראל דורון- שה"מ ממ"ר גרעיניים, יובל עוגני-מנהל חוות מתתיהו, גלית רדל-מו"פ צפון

מבוא

החלקה הותיקה ניטעה בשנת 2005, לאחר שנים רבות בהם לא עסקנו במחקרי כנות תפוח. מחקרי הכנות בתפוח הושהו, עקב אי יכולתנו לקבל שתילי תפוח טובים על הכנות האירופאיות אותם רצינו לבחון. ממחקר כנות תפוח שנערך ע"י שמעון אנטמן, בכפר עציון בראשית שנות ה-2000, ומתצפיות מסחריות ראינו, כי למקור הכנה חשיבות רבה בהצלחת הנטיעה, כמו כן בחלק מהכנות האירופיות ובעיקר בכנות בהם יש שורשי אור, תילול ונטיעה, של 5-10 ס"מ מהרוכב מתחת לפני הקרקע, תורמים לעץ חזק, מרוסן, עם יבול ואיכות פרי טובה. בעקבות תוצאות מחקר כפר עציון, והתצפיות של השרשת רוכב, החלטנו להקים ניסוי לבחינת כנות בינוניות. בניסוי זה נבדוק את השפעת הכנה, מקור הכנה וטכניקת הריבוי שלה, והשרשת הרוכב על יבול ואיכות הפרי בזן זהוב.

מטרת המחקר

לימוד השפעת כנות, שיטות ריבוי, השרשת רוכב, ומקור כנות, על היבול ואיכות הפרי בזן זהוב.

שיטות וחומרים

זן-זהוב-טיפוס סמוטי לא נקי מוירוס

כנות-לא נקיות מוירוס

כנה חלשה- M9

כנות בינוניות: M.M 104, M.M-106,

כנות חזקות-חשבי 4-13, M.M-109

סה"כ 5 כנות.

מקור כנה וטכניקת ריבוי MM 106

א. כנה 106-כנה ממוטע אם- נלקח חומר ממוטע אם של משתלת בן דור ביסוד המעלה. הכנה נלקחה כענף עם שורשים, ממוטע אם. הכנה הוכנסה לשקית בפברואר 2004, הורכבה במשתלה באביב 2004 וניטעה בשקית, בחוות מתתיהו בינואר 2005. אנו מניחים כי חומר ממוטע אם, מאולח יותר בגורמי מחלה קרקעיים, וגורם לכן לכנה להיות פחות חזקה. התוצאה עץ יתר חלש

ב. כנה 106 ייחורים מושרשים- בשיטת ריבוי זו, הכנה יוצרה מחומר יובילי, שלא מאולח בגורמי מחלה קרקעיים. כנה 106 ייחורים הוכנה במשתלת ספי בן דור. הייחורים הוכנסו למצע השרשה בפברואר 2004. לאחר השרשה ראשונית, הכנות הוכנסו לשקית 3 ליטר והורכבו בהרכבות עין באביב 2004. השתילים ניטעו בשקית בחוות מתתיהו בינואר 2005.

כנות אחרות- ניטעו כשתילי חורף בינואר 2005

טיפולים:

1. **ביקורת**- נטיעה כאשר הרוכב בולט 10 ס"מ מע"פ הקרקע.

2. **הטמנת/השרשת רוכב** – נטיעה כאשר הרוכב מוטמן 10 ס"מ מתחת לפני הקרקע. אנו מניחים, כי על הרוכב המוטמן תתפתח מערכת שורשים.

מבנה ניסוי- בכל הכנות פרט לכנה M.M 106. 6 חזרות של 4 עצים. בכנה M.M 106 4 חזרות של 4 עצים לכל אחת משתי שיטות הכנת השתיל.

שיטת עיצוב- ציר- כל העצים מעוצבים בשיטת הציר החופשי.

מרחקי נטיעה - 4 מ' בין השורות - 1.5 מ' בין העצים = 166 עץ/ד'.

הפרייה - בין כל 2 שורות זהוב ניטעו שורות מהזן סקרלט ספר טיפוס סטרקינג מדורבן להפרייה.

הכנות שטח - לפני הנטיעה פוזר קומפוסט כ 5 מ"ק לד' בפס הנטיעה.

טיפולים במטע שנים 2017-2005

המטע טופל בשנים א' - ד' לפני ההתעוררות, באלוזדף 3% לשיפור סיעוף. וטיפול הגנ"צ, השקיה והדישון כמקובל במסחר. בעיצוב המטע, כדי לקבל ציר חזק, בסתיו 2006 בוצע טיפול של סילוק ענפי משנה חזקים ביחס לציר, והושארו רק ענפים אשר אינם מאיימים על הציר. מס' הענפים נספר בסוף השנה. בסתיו 2007 בוצעו כיפופים לענפי המשנה. ענפים מאיימים על הציר סולקו. בשנה ה' 2009 החלקה קיבלה טיפול מסחרי, טיפול התעוררות שמן לבן 80% + 3% אלוזדף 0.5%. מים 650 ק"ד', דשן 12 יח' חנקן, כמקובל במטע מסחרי. שנה ו' 2010 טיפולי מטע מסחריים בתוספת ריסוסי הזנה לעידוד צמיחת העצים. ב 2011 **טיפול התעוררות** היה דינו 15 רכוז 3% בתוספת אלוזדף 0.5%. ההתעוררות היתה טובה. **טיפול הזנה** - ניתנו 3 ריסוסי אבץ. ריסוסי האבץ פגעו מעט באיכות הפרי, ונראו סימני חיספוס על הפרי. החלקה קיבלה **דישון 12 יח' חנקן**, 10 יח' אשלגן, 2 יח' זרחן. **בוצע דילול כימי מסחרי** באגריטון 0.4% בש.פ+3 ולאחריו דילול תיקון ידני קל. על אף הטיפולים שציינו אנו מזהים בחלקה תהליך החלשה, יחסית לחלקות במסחר, ואנו מגיבים על כן בתגבור הזנה. ב 2012 היה חורף קר מאד, והחלקה קיבלה **טיפול התעוררות** וינטרזול 2% בתוספת אלוזדף 0.5%. בוצע דילול כימי חזק ש.פ+3 אגריטון 0.4% בש.פ+10 החלקה קיבלה טיפול אלפנול 20 ח"מ. תיקון **בדילול ידני** היה קל. כדי לחזק החלקה קיבלה הזנה עלוותית בעלומיד 1%, 5 טיפולי אבצאון 0.2% ו-2 טיפולי מגנזאון 0.8%. דשון קרקעי N-12 יח', P-2 יח' K-16 יח'. 2012 הצטיינה בתנאי אקלים טובים להתפתחות הפירות. חיוניות המטע השתפרה מאד. ב 2013 היה חורף חם, והחלקה קיבלה **טיפול התעוררות** נרותר 3% בתוספת אלוזדף 0.75%, למרות זאת ההתעוררות לא היתה מספיק טובה, בוצע דילול כימי מתון ב- ש.פ+7 דילאמיד 80 ח"מ. תיקון **בדילול ידני** היה קל. כדי לחזק החלקה קיבלה 5 טיפולי הזנה עלוותית בעלומיד 1%, 2 טיפולי אבצאון 0.2% וטיפול מגנזאון 0.8%. דשון קרקעי N-10 יח', P-2 יח' K-20 יח'.

ב 2014 היה חורף ממוצע, והחלקה קיבלה **טיפול התעוררות** דינו 15 3% בתוספת אלוזדף 0.5%, בוצע דילול כימי מתון ב- ש.פ+7 דילאמיד 80 ח"מ. תיקון **בדילול ידני**. כדי לחזק החלקה קיבלה הזנה עלוותית בעלומיד 1%, 2 טיפולי אבצאון 0.2%. דשון קרקעי N-10 יח', P-2 יח' K-20 יח'.

ב 2015 ו 2016 היה חורף ממוצע, והחלקה קיבלה **טיפול התעוררות** דינו 15 5% בתוספת אלוזדף 0.5%, בוצע דילול כימי ב- ש.פ+7 דילאמיד 100 ח"מ, ולאחר שבוע דילול נוסף בדילאמיד 80 ח"מ. תיקון **בדילול ידני**. החלקה קיבלה **טיפול הזנה** בריסוס עלומיד 6% לפני התעוררות, דישון קרקעי N-10 יח', P-2 יח' K-10 יח'.

ב 2017 היה חורף קר מהממוצע והחלקה קיבלה **טיפול התעוררות** דינו 15 3% בתוספת אלוזדף 0.25%, הפריחה היתה חלשה ולכן הדילול היה דילול ידני בלבד. החלקה קיבלה **טיפול הזנה** בריסוס 3 * ננובאץ 0.13% + 4 * קלניט 1%. דישון קרקעי N-8 יח', P-2 יח' K-8 יח'.

סכום דיון ומסקנות

החלקה היום במצב טוב ובניבה מלאה. בכנות החלשות והבינוניות ניתן לראות שהטמנת הרכב חיזקה את העץ באופן משמעותי, ללא הבדל באיכות הפרי. במבחן כנות המעקב הוא ארוך שנים, וגם במבחן כנות זה נמתין עוד מס' שנים כדי ללמוד את השפעות הכנה בטווחים הארוכים. יכול 2017 היה בממוצע 5.4 טון לדונם, תוצאות הקטיף עדיין לא נותחו.